

Program

Príchod – v stredu 17.10. 2018 do 13.00

Začiatok – v stredu 17.10. 2018 o 14.00

Ukončenie – sobota 20.10. o 14.30

Rozpis hodín

2018	1	2	3	4	5	6	7		
	8:15-9:00	9:15-10:45	11:00-12:30	obed	13:00-14:30	14:45-16:15	16:30-17:30	večera	18:30-20:00
streda					PREDN.1 A+B	PREDN.2 A+B	LAB.1 A SAMOS. B		SAMOS. A+B
stvrtok	LAB.1 B SAMOS. A	SEM. 1 A+B	PREDN.3 A+B		LAB.2 B SAMOS. A	LAB.2 A SAMOS. B	SEM. 2 A+B		SAMOS. A+B
piatok	PREDN.4 A+B	SEM. 3+4 A+B	PREDN.5 A+B		LAB.3 A SAMOS. B	LAB.3 B SAMOS. A	PREDN. 7 A+B		SAMOS. A+B
sobota	PREDN. 8 A+B	LAB.4 B SAMOS. A	LAB.4 A SAMOS. B		SEM. 5+6 A+B				

V jednej skupine (A, B) môže byť 5(6) maximálne však 10(12) študentov.

Témy

- Prednáška 1 Archeobotanika- predmet štúdia
- Prednáška 2 Tafonómia
- Prednáška 3 Odber vzoriek
- Prednáška 4 Domestikácia rastlín
- Prednáška 5 História pestovania rastlín 1
- Prednáška 6 História pestovania rastlín 2
- Prednáška 7 Paleoekonómia
- Prednáška 8 Paleoekológia

- Seminár 1 Význam štúdia tafonomických procesov tvorby archeobotanických vzoriek pre archeológiu
- Seminár 2 Kedy a kde prešiel človek od lovu a zberu k pestovaniu rastlín a chovu zvierat
- Seminár 3 Cesty šírenia plodín z centier ich domestikácie
- Seminár 4 Počiatky pestovania ovocia v Starom Svete
- Seminár 5 a 6 Význam archeobotaniky pre archeológiu

- Labák 1 Identifikácia zrn pšeníc
- Labák 2 Identifikácia pliev pšeníc
- Labák 3 Identifikácia zrn a pliev iných obilnín a strukovín
- Labák 4 Identifikácia ovocia, zelenín a planých rastlín
- Labák 5 Triedenie reálnej archeobotanickej vzorky

Literatúra

Archeobotanika – predmet štúdia

- Pearsall, D.M. 2000 Palaeoethnobotany: a Handbook of Procedures. Academic Press, San diego. (p:1-11)
- Jacomot, S. & Kreuz A. 1999 Archäobotanik. Verlag Eugen Ulmer, Stuttgart. (p:11-21)
- Hajnalová E. 1999 Archeobotanika (skriptá SPU). (p: 5-10)
- Zohary, D. & Hopf, M. 1994 Domestication of Plants in the Old World. Oxford. (p:1-15)

Tafonómia (+ pozri k sem.prac.I)

Fuller & Harvey 2006 The archaeobotany of Indian pulses: identification, processing and evidence for cultivation. *Environmental Archaeology* 11(2):219-246.

Harvey & Fuller 2004 Investigating crop processing using phytolith analysis: the example of rice and millets. *Journal of Archaeological Science* 32: 739-752.

Kuna et al. 2013 Raně stredoveký areál v Roztokách z pohľadu ekofaktů. Památky archeologické CIV: 59-71. (najmä, ale nielen kap. 1 a 2)

Hajnalová 2012 Archeobotanika doby bronzovej na Slovensku. UKF. (kap.6)

Vzorkovanie a získavanie rastlinných makrozvyškov

Jones, M.K. 1991 Sampling in palaeoethnobotany. In W. van Zeist, K. Wasilikowa et K.E. Behre (eds.) Progress in the Old World Palaeoethnobotany. Rotterdam, Balkema. (p: 53-)

alebo Veen, M. van der 1984 Sampling for seeds. In: W. van Zeist and W.A. Caspaire (eds.) Plants and Ancient man. Rotterdam, Balkema. (p: 193-199)

Pearsall, D.M. 2000 Palaeoethnobotany: a Handbook of Procedures. Academic Press, San diego. (p:11-66-97)

alebo Jacomet, S. & Kreutz A. 1999 Archäobotanik. Verlag Eugen Ulmer, Stuttgart. (p:70-112)

Veen, M. van der 1992 Crop Husbandry Regimes. An Archaeobotanical Study of Farming in Northern England: 1000 BC-AD 500. Sheffield, J.R.Collis Publications. Sheffield Archaeological Monographs 3. (p:29-50)

alebo Green, F. 1982 Problems interpreting differently preserved plant remains from excavations of medieval urban sites. In: A. Hall and H. Kenward (eds.) Environmental Archaeology in Urban Cotexts. (p:40-46)

Domestikácia - proces skultúrnenia rastlín (+ pozri k sem.prac.II)

Bar-Yosef, O. 1988 The Natufian Culture in the Levant, Threshold to the Origins of Agriculture. *Evolutionary Anthropology* 6(5):159-177.

Fuller, D. 2007 Contrasting Patterns in Crop Domestication and Domestication Rates: Recent Archaeobotanical Insights from the Old World. *Annals of Botany* 100:903-924.

Sherratt, A. 2007 Diverse origins: regional contributions to the genesis of farming. In S. Colledge & J. Conolly (eds) The origins and spread of domestic plants in southwest Asia and Europe. Left Coast Press. Walnut Creek. p.1-20. (pdf)

Hillman G.C. & Davies, S.M. 1992 Domestication rate in wild wheats and barley under primitive cultivation: preliminary results and archaeological implications of field measurements of selection coefficient. In Prehistoire de l'agriculture: Nouvelle Approches Expérimentales et Ethnographiques, Monographies du CRA no 6, ed. (p:113-158)

Dobrovolne :

Fuller, DQ. 2003 ...in Belwood & Renfrew (ch.16)

Jacomet, S. & Kreutz A. 1999 Archäobotanik. Verlag Eugen Ulmer, Stuttgart. (p:241-269)

Zohary, D. & Hopf, M. 1994 Domestication of Plants in the old world. Oxford. (p:15-18)

Hajnalová E. 1999 Archeobotanika (skriptá SPU). (p: 11-19)

Paleoekonómia a Paleoekológia (+ pozri k sem.prac.III)

Jones, G. E.M. 1991 Numerical analyses in archaeobotany. In: W. van Zeist, K. Wasilikowa et K.E. Behre (eds.) Progress in the Old World Palaeoethnobotany. Rotterdam, Balkema. (p. 63-79)

Bogaard, A. 2002 Questioning the relevance of shifting cultivation to Neolithic farming in the loess belt of Europe: evidence from the Hornbach Forest Experiment. In: Vegetation History and Archaeobotany 11: 155-168.

Hillman, G.C. 1984 Interpretation of archaeological plant remains: The application of ethnographic models from Turkey. In: W. van Zeist and W.A. Caspaire (eds.) Plants and Ancient man. Rotterdam, Balkema. (p: 1-41)

Jones, G. E.M. 1984 Interpretation of archaeological plant remains: Ethnographic models from Greece. In: W. van Zeist and W.A. Caspaire (eds.) Plants and Ancient man. Rotterdam, Balkea. (p: 43-61)

História pestovania vybraných plodín starého Sveta

Hajnalová E. 1999 Archeobotanika (skriptá SPU). (p: 19-97)

Jacomet, S. & Kreuz A. 1999 Archäobotanik. Verlag Eugen Ulmer, Stuttgart. (p:269-310)

Zohary, D. & Hopf, M. 1994 Domestication of Plants in the old world. Oxford. (p:17-211)

Palynológia

Jacomet, S. & Kreuz A. 1999 Archäobotanik. Verlag Eugen Ulmer, Stuttgart. (p:154-181)

Pearsall, D.M. 2000 Palaeoethnobotany: a Handbook of Procedures. Academic Press, San diego. (p:311-353)

Rösch, M. 1996 New approaches to prehistoric land-use reconstruction in south-western Germany. In: Vegetation History and Archaeobotany 5: 65-79.

Sádlo, J., Pokorný, P., Hájek, P., Dreslerová D., et Cílek, V. 2005 Krajina a revoluce: významné přelomy ve vývoji kulturní krajiny Českých zemí. Malá Skála. Praha pp.1-247.

SEMINÁRE

Úloha tafonómie v archeobotanike

Povinná literatúra - 1+2 alebo 3+4

1. Fuller, D. 2006 Archaeobotany seminar Handout: Archaeobotanical Taphonomy, for charred seed assemblages. UCL. London
2. Jones, G. 1984 Interpretation of archaeological plant remains: The application of ethnographic models from Greece. In: W. van Zeist and W.A. Caspaire (eds.) Plants and Ancient man. Rotterdam, Balkema. (p:40-61)
3. Jones, G. 1990 The application of present-day cereal processing studies to charred archaeological remains. Circea 6:91-96.
4. Hillman, G. 1984 Interpretation of archaeological plant remains: The application of ethnographic models from Turkey. In: W. van Zeist and W.A. Caspaire (eds.) Plants and Ancient man. Rotterdam, Balkema. (p:1-15; dobrovolne do 40)

Prechod od lovu a zberu k výrobe potravín – kde, kedy a prečo. Teórie o pôvode poľnohospodárstva a „civilizácie“ .

Povinná literatúra 1+2 alebo 3+4

1. Diamond J. 1987 The Worst Mistake in the History of Human Race. In: Discovery, May 1987:111. (p. 91-93)
 2. Hillman, G. 1996 Late Pleistocene changes in Wild plant-foods available to hunter-gatherers of the northern Fertile Crescent: possible preludes to cereal cultivation. In ed. D., R. Harris, The Origins and spread of Agriculture and Pastoralism in Eurasia. UCL, London. (p:159-203).
 3. Bar-Yosef, O. 1998 Agricultural Origins: Caught Between Hypotheses and a Lack of Hard Evidence. In: The Review of Archaeology, Vol 19, no. 2:58-64
 4. Andrew Sherart 1996 Plate tectonics and imaginary prehistories: structure and contingency in agricultural origins. In: ed. D., R. Harris, The Origins and spread of Agriculture and Pastoralism in Eurasia. UCL, London. (p:130-140)
- (dobrovolne) Diamond J. 1998...Osudy lidských společností.

Cesty šírenia plodín z centier ich domestikácie

- Bude špecifikovaná

Počiatky pestovania ovocia v Starom Svete

- Bude špecifikovaná

Potenciál archeobotaniky pre riešenie paleoekonomických otázok

Povinná literatúra 1 alebo 2 alebo 3+4

1. Veen, M. van der 1992 Crop Husbandry Regimes. An Archaeobotanical Study of Farming in Northern England: 1000 BC-AD 500. Sheffield, J.R.Collis Publications. Sheffield Archaeological Monographs 3. (p:91-156)
2. Bogaard, A. 2004 Neolithic farming in central Europe. Routledge. London (kap. 5, p:96-114)

3. Asouti E. and Fairbairn A. 2002 Subsistence economy in Central Anatolia during the Neolithic: the archaeobotanical evidence. In F. Gerard and L. Thissen (eds) *The Neolithic of Central Anatolia, internal developments and external relations during the 9th-6th millennia cal BC*. The proceedings of the International CANeW Table ronde held in Istanbul on 23-24 November 2001. Ege Yanlari, p.181 - 192.
4. Schmidl A. and Oegl, C. 2005 Subsistence strategies of two Bronze Age hill-top settlements in the eastern Alps—Friaga/Bartholom_berg (Vorarlberg, Austria) and Ganglegg/Schluderns (South Tyrol, Italy). *Vegetation history and Archaeobotany* 14: 303-312.

Zápočet/Skúška - bude udelený po úspešnom absolvovaní predmetu. **Vyžaduje sa aktívna účasť na intenzívnom kurze**. Jeho súčasťou bude i samo-štúdium, testy a prezentácie na seminároch.